

dem, og det er der for saa vidt ikke noget at sige til. De Udtalelser, som den ærede Ordfører for „Folketingets Venstre“ (Zahle) anførte overfor mig, og som vare fremsatte for nylig af det ærede Medlem for Løvel (Anders Nielsen), at „hvis Regeringen i dette Øjeblik fremsatte et Forslag til Godkendelse af Københavns Landbefæstning, saa vilde alle Medlemmer af Reformpartiet stemme derimod“, disse Udtalelser opfatter jeg ganske paa den Maade, som jeg finder, det i sig selv er naturligt, at saa længe der endnu ikke foreligger andet end det, hvorpaa Venstre hidtil har bygget sine Anskuelse om Forsvarsvæsenets Ordning, saa længe kan man ikke forlange, at Partiet skal stemme anderledes, end det under tidligere Forhold vilde have gjort.

Nu forekommer det mig imidlertid, at i det, der er sket i det sidste halve Aar, er der Tegn til, at en enkelt Mand, om jeg saa maa sige, har begyndt Revisionen paa egen Haand i Kraft af sit tredobbelte Ansvar: som Regeringspartiets Leder, som Regeringens Chef og som Forsvarsminister. Det vilde være aldeles uforstaaeligt, om ikke den højtærede Konseilspræsident skulde have følt sig drevet til, netop paa egen Haand i Følelsen af sit Ansvar at begynde paa den kritiske Revision, og det er lige saa forklarligt, at den højtærede Konseilspræsident i Kraft af sit Ansvar ogsaa føler sig forpligtet til ved Lejlighed at meddele, hvor vidt han for sit Vedkommende er naaet i dette Arbejde. Det er det, vi fra vor Side have fæstet Opmærksomheden paa, at den højtærede Konseilspræsident har taget det Mod til sig at begynde Revisionen af det gamle Program paa egen Haand og til en vis Grad meddelt de Resultater, hvortil han ad den Vej er kommen. Det, vi mene at have set, er, at den højtærede Konseilspræsident er begyndt at stryge Dogmets gamle Lænker af sig og at stille sig paa den fri og selvstændige Tænkings Grund. Det har den højtærede Konseilspræsident gjort, efter at Partiet selv har besluttet, at den kritiske Revision skulde finde Sted. Den højtærede Konseilspræsident er jo ikke som Forsvarskommissionen bunden til Tavshed, indtil Forsvarskommissionen er færdig.

Naar man imidlertid her vil sige, at hvad der er fremkommet fra den højtærede Konseilspræsidents Side, af os skulde være taget til Indtægt paa den Maade, at det kunde bruges til at beskyldte den højtærede Konseilspræsident for at ville blive

en Forræder mod sit Parti, da er det ikke svært fra andre Tider og andre Steder at finde Paralleller til, hvad der her synes at være i Færd med at foregaa. Det mest bekendte Sidestykke, som falder mig ind, er det, der skete i England for nu omtrent 60 Aar siden, da Robert Peel, Torypartiets Fører, gennemførte Frihandelens Sejr ved Kornlovenes Ophævelse. Han var Torypartiets myndige, egenraadige Fører, til hvem Partiet saa op med undskrænket Tillid. Han havde vel sagtens som Politiker selv ved Begyndelsen af sin Bane modtaget Dogmet om Korntoldens Nødvendighed, ikke blot for det engelske Landbrug, men for Englands nationale og politiske Selvstændighed, modtaget det fikst og færdigt, inddelt i Paragraffer med Anmærkninger o. s. v. Han kunde det udenad og var i Stand til at forsvare det til Punkt og Prikke ved hver eneste Lejlighed. Men hvad skete? Der kom den Dag, da Answeret lagde sig paa denne Mands Skuldre, da det bøjede Dogmatikerens Stolthed, da det tvang ham til paa sit Partis Vegne selv at foretage den kritiske Revision af dette store og højtideligt udstyrede Dogme, da kom han til det Resultat, at det ikke kunde staa for den fri selvstændige Tænkning, og han opgav det resolut. Han skiftede ikke Overbevisning, nej, han ombyttede et Dogme, som ingen Overbevisning var, med en virkelig selverhvervet Overbevisning, og i Kraft deraf, i Kraft af den Krise, som han selv gennemgik, og som han førte sit Parti ind i, gennemførte han i Løbet af ganske kort Tid Frihandelens Sejr ved Korntoldens Ophævelse. Ja, den Gang blev der ogsaa raabt efter Robert Peel fra Tusinder af vrede Struber i hans egen Lejr: Forræder og Luskepeter, men det var ikke længe, Forrædernavnet blev hængende ved Robert Peel, og den Tid er for længe siden forbi, da nogen eneste Mand i England, hvad Retning han end tilhører, vover at kalde Robert Peel en Forræder. Jeg kunde ganske kort nævne, at jo ogsaa Gladstone, der den Gang fulgte Robert Peel gennem Skærsilden og Stenhagelen, ved en senere Lejlighed gjorde noget lignende, da han gennemførte Ophævelsen af den protestantiske Statskirke i Irland. Han havde, som troende paa det gamle Dogme, en hel Menneskealder igennem kæmpet for Bevarelsen af den irske Statskirke; han lod den falde, den Dag Dogmet hos ham ombyttedes med en selvstændig vunden Overbevisning. Der var ingen, der turde hæfte Forrædernavnet ved Gladstone af den Grund.